

Vysoká škola:

PF JU, Ateliér arteterapie

Studijní obor:

Arteterapie

Autor/ka práce: Klára Vernerová

Vedoucí bakalářské práce: PaedDr. Evžen Perout

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Název práce: Vztahová dynamika rodiny s problematikou zrakového handicapu.

Předložená bakalářská práce je pokusem aplikovat arteterapeutickou metodu a metodiku ve speciálně pedagogickém terénu. Hned v úvodu práce jsou letmo zmíněna východiska, nejsou však blíže specifikována a otázkou zůstává jejich obhájení a prokázání smysluplnosti této volby. Mám na mysli předpoklad, že výtvarnou kultivací se mění i dynamika vztahů v rodině /str. 6/, „jsem schopna rodinnou psychologii ovlivnit kultivací výtvarného projevu“ /str. 14/. Domnívám se, že v tomto výroku lze nalézt odkaz ke zmiňovanému H. Readovi, u něj se však jedná o koncepci reformního uvažování, v tomto širokém horizontu výchovy uměním má jistě smysl uvažování o efektu estetiky prostředí, např. ateliéru či školy. Jak je tomu však v konkrétním arteterapeutickém přístupu? Kdy a jak plní roli účinného faktoru estetická kultivace a je to opravdu jediný a rozhodující činitel změny? Rovněž vysvětlení potřebuje uvedený termín „haptické potřeby“ /str. 6/ a nutnost jejich uspokojení. Tato domněnka zřejmě souvisí s teorií výtvarných typů, které propracoval rovněž citovaný V. Lowenfeld. Pokud mluvíme o potřebách, je nutné uvažovat v obecnějším kontextu a terminologicky uvedené spojení obhájit.

Teoretický rámec pro hodnocení výtvarného projevu autorka vytváří kombinací čtyř přístupů Pracuje s vývojovou koncepcí S. Freuda, zde bych doporučil porovnání a doplnění o pojetí neopsychoanalytických škol, a to z důvodu posunu akcentů právě směrem ke vztahovým zákonitostem ontogeneze. Dále je zmíněn přístup J. Piageta, možná by bylo vhodnější uvažovat v kontextu celé ženevské školy? Výše zmíněné je doplněno o pojetí E.H. Eriksona. Výtvarná ontogeneze je zastoupena koncepcí etap výtvarného vývoje V. Lowenfelda. Otázkou je praktická aplikace vytvořeného teoretického rámce, v praktické části práce se jedná spíše o konstatování, že kresba se nachází v nějaké etapě podle..., dále tento ontogenetický model využít není. Je otázkou, zda takto komplikovaný hodnotící přístup je nutný a efektivní, v čem je jeho přednost?

Možná by bylo, vzhledem k zaměření práce, vhodné větší pozornost věnovat samotné výtvarné ontogenezi a její specifice u zrakově postižených. Zmíněné etapy a jejich morfologie /str. 19/ je velmi zevrubná, místy nepřesná a neúplná i v odkazech k obecnému výtvarnému vývoji, nepřesnosti jsou pak i v odkazu k vývoji kognitivnímu. Např. u etapy schematického období je kontext dán nikoli schematickým myšlením, ale jedná se o posun od symbolického myšlení k rané etapě konkrétních myšlenkových operací, období kresebného realismu pak je ovlivněno konkrétním myšlením, ale jakého typu?

Speciálně pedagogická část je ovlivněna volbou klientů, tedy jsou zmíněny zrakové vady, kdy je zachována jistá míra zrakové ostrosti i zorného pole. Vynechána je skupina nevidomých a prakticky nevidomých klientů. Možné by bylo ve vztahu k postižení doplnění dělení na subjektivní a objektivní pojetí handicapu, toto ovlivňuje i terapeutickou praxi a určuje výhledově i její prognózu.

Vzhledem k typu práce s klienty, jedná se o formu rodinné arteterapie, postrádám odkaz k této formě terapie, je-li jaká tradice či zkušenost jiných terapeutů? Prosím o doplnění u obhajoby.

V praktické části by pak měla být rovněž uvedena konkrétnější podoba způsobu práce, zda předcházela nějaký kontrakt, zda a jaké byly cíle, nějaká podoba rozvahy terapeutky vzhledem k řešené problematice, volba metod a výtvarných technik? Konkrétním odkazem nedořešenosti může být pro mne diskutabilní metodické vedení slečny T. /str. 34/, kde je nezvykle rychlý přechod od plošné, zřejmě dekorativní a extravertované tvorby. V závěru jsou reprodukovány dvě ukázky, které jsou protikladem předchozího, tvorba je v chladných barvách, zamlženě dospělá a zdá se neautentická? Proč toto nastalo, jaký byl záměr?

V praktické části se mi zdá způsob vedení klientů spíše experimentální, překvapením byla pro mne snaha záměrně pracovat na výtvarném vyjádření vizuálně realistického typu. To je jisté v případě zrakového postižení otázkou metodické úvahy. Nicméně výsledek potvrdil zkušenost, vzniklý artefakt má spíše charakteristiku inverzního způsobu vyjádření, kdy platí, že je oslaben první plán, barevně výrazný je až plán či plány další, obr.6, str. 26, obr. 43, str. 40 – toto prosím demonstrovat u obhajoby.

V práci je přítomno velké množství interpretačních postřehů a pokusů, chybí však syntéza těchto výstupů a ucelenější pracovní hypotéza, shrnutí ve směru charakteristiky převažujících vzorců chování a možnost jejich ovlivnění jsem očekával i v závěru práce. Závěr je zaměřen spíše na popis problematiky jednotlivých členů rodiny. Interpretace rovněž ne vždy odděluje vývojovou problematiku, instrumentální neobratnost a nepoučenost od metafor symptomu. Toto rozlišení je nezbytné a terapeutickou práci by jistě zpřehlednilo. Příkladem může být obrázek zdravotně znevýhodněné slečny K, č. 46, str. 42. Zde je jistě správný postřeh o sklápění vodní plochy do půdorysu /vývojový aspekt výtvarné ontogeneze/, ten je zároveň znázorněn jako roztáčeující se kruhový modrý útvar na identifikačním místě /projev symptomu/. Rovněž demonstrovat ukázky u obhajoby.

Po formální stránce lze vytknout nepřehledné grafické členění, jednotlivé kapitoly v teoretické části na sebe navazují bez odsazení, v grafu chybí u výtvarných vývojových etap období rozhodování / str. 11/, první fáze výtvarné ontogeneze nejsou „čmáranice“ /str.19/.

Návrh na klasifikaci diplomové práce: dobře

podpis vedoucího bakalářské práce

V Českých Budějovicích dne 18.7.2015

Stupeň klasifikace	výborně	velmi dobře	dobře	nevyhověl
-----------------------	---------	-------------	-------	-----------